

VIITORUL CONTABILITĂȚII ÎNCOTRO?

CZU: 657.01

APOSTOL Ciprian

*Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor,
România*

E-mail: ciprian.apostol@uaic.ro

Abstract. *This study aims to answer the question “The future of accounting where?” by capturing some aspects regarding the training conditions of the accounting specialist on the faculty benches and his preparation for the integration on the labor market. The scientific approach was based on both a qualitative and a quantitative approach to the issues studied, and the methods of analysis were descriptive and comparative. The data source is the information obtained from the Faculty of Economics and Business Administration, Alexandru Ioan Cuza University of Iași.*

Keywords: contabilitate, contabil, învățământ superior, România

JEL Classifications: M41

Introducere

Contabilitatea a apărut în urmă cu mii de ani, iar în evoluția sa se pot distinge următoarele perioade: antică, medievală, medievală târzie până la începutul secolului al XIX-lea, secolul XIX până în prima jumătate a secolului XX, perioada contemporană. [10] Pe parcursul dezvoltării sale, contabilitatea s-a adaptat la cerințele utilizatorilor de informații și, astfel, din contabilitatea rudimentară a culturii egiptene, bazată pe un sistem contabil simplu, s-a ajuns la contabilitatea computerizată cu o serie de avantaje de neimaginat altă dată, cum ar fi viteza procesării, corectitudinea și prezentarea diferitelor rapoarte solicitate. [4]

În România, dezvoltarea contabilității a cunoscut mai multe etape, în funcție de cerințele economice interne, dar și externe, trecerea la capitalism fiind ultima, dar și cea mai semnificativă etapă, în care procese precum normalizare, armonizare, convergență și conformitate au condus la o nouă contabilitate, care se adaptează noii economii sau economiei cunoașterii. Drumul lung și încă neterminat al convergenței contabile românești a început în anul 1991, prin Legea contabilității nr. 82/1991 prin care s-au adoptat prevederile contabile specifice începutului de tranziție spre o economie de piață, iar de la 1 ianuarie 1994 s-a făcut prima încercare de apropiere de contabilitatea internațională prin adoptarea unui sistem contabil folosit de mai multe țări. [1] Trecerea de la armonizare la conformitate are ca reperi mai multe reglementări contabile. În perioada 1999 – 2005 se evidențiază programul de armonizare și dezvoltare a contabilității în România printr-o aplicare parțială a standardelor internaționale și o integrare în reglementările contabile românești a tratamentelor contabile din directivele europene. Debutul aplicării standardelor internaționale este marcat de intrarea în vigoare a Ordinului Ministrului Finanțelor nr. 403/1999 *Reglementări contabile armonizate cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate* și apoi a Ordinului Ministrului Finanțelor Publice nr. 94/2001 privind aprobarea *Reglementărilor contabile armonizate cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate*. Conformitatea reglementărilor contabile românești cu directivele europene a fost asigurată de Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 1752/2005 pentru aprobarea „reglementărilor contabile conforme cu directivele europene”, apoi prin Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 3055/2009 pentru aprobarea

„Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene”, iar în prezent de Ordinul Ministrului Finanțelor Publice 1802/2014 pentru aprobarea „Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate”, în toate acestea regăsindu-se totodată destul de multe elemente din Cadrul general pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare elaborat de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (IASB) și din Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Contabilitatea a reprezentat tot timpul un subiect interesant atât pentru practicieni, cât și pentru teoreticieni, fiind supusă mereu operațiunilor de reglementare în procesul continuu de modernizare și dezvoltare, atât la nivel microeconomic, cât și macroeconomic. Dacă unii autori au fost preocupați de evoluția contabilității și au realizat studii prin care au evidențiat principalele etape de dezvoltare și au surprins aspectele notabile ale acestora [14] [10] [7], cei mai mulți s-au focalizat pe tratamentul contabil al unor operațiuni specifice și/sau raportarea acestora în situațiile financiare anuale. Însă sunt și autori care s-au preocupat de aspecte privind educația economică, în general, și cea contabilă, în special. [9] [3] [5] Și acest articol se circumscrie acestei arii de cercetare, respectiv surprinderea unor elemente din formarea viitorilor economiști contabili, având la bază date obținute de la cea mai veche universitate din România.

Ca și contabilitatea, sistemul de învățământ superior din România, în general, a fost într-un continuu proces de reorganizare și dezvoltare. Dacă la nivel declarativ educația reprezintă prioritate națională, în realitate, în România bugetul Educației alocat pentru 2019 (3,02% din Produsul Intern Brut - PIB) este mai mic decât cel din 2015, când România a finanțat mai puțin decât media UE: 3,24% din PIB față de 4,9% din PIB, dar este mai mare față de anii anteriori. Mai mult, legea educației a fost schimbată de peste 60 de ori în 28 de ani, ceea ce a situat România mereu în urma țărilor dezvoltate. Dacă la toate acestea mai adăugăm și cele patru mari probleme ale sistemului de învățământ românesc (ineficient, nerelevant, inechitabil și de slabă calitate) identificate în Raportul Comisiei Prezidențiale pentru analiza și elaborarea politicilor din domeniile educației și cercetării ROMÂNIA EDUCAȚIEI, ROMÂNIA CERCETĂRII, se poate contura o imagine de ansamblu a mediului în care este format viitorul economist contabil. Mai mult, există destule voci care afirmă că în viitor profesia de contabil va dispărea sub efectul dezvoltării accentuate a domeniului IT. Așa o fi?

Conținut de bază

Pentru a putea analiza modul de pregătire a viitorului economist contabil, în acest studiu s-a avut în vedere formarea viitorilor specialiști cu studii superioare, deoarece, așa cum se știe, în domeniul contabilității activează atât persoane cu studii medii (absolvenți de liceu cu profil economic sau absolvenți de școală postliceală), cât și persoane cu studii superioare (absolvenți de facultate de economie). Astfel, un prim pas îl reprezintă prezentarea generală a învățământului superior românesc, în general, și cel economic, în special, cu bune și rele, astfel încât să se poată creiona mediul în care începe pentru unii doritori și se continuă pentru alții (avem în vedere absolvenții de liceu cu profil economic) procesul de formare a unui economist contabil.

Educația este unul dintre factorii cei mai importanți care contribuie la dezvoltarea economică a oricărei națiuni și, totodată, reprezintă unul dintre pilonii societății bazate pe cunoaștere.

Sistemul național de învățământ superior, inclusiv cel economic, este structurat pe trei niveluri de studii universitare, respectiv studii de licență, studii de masterat și studii de doctorat. Admiterea pentru fiecare ciclu de studii se organizează conform metodologiilor proprii de admitere a fiecărei universități, dar cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Legea Educației Naționale (nr 1/2011) prevede că universitățile și celelalte instituții de învățământ superior sunt autonome, respectiv au dreptul de a stabili și implementa politici de dezvoltare proprii, dar care, bineînțeles, să respecte cadrul legislativ stabilit de legislația în vigoare.

Așa cum s-a mai prezentat și în introducere, învățământul superior economic ca parte componentă a învățământului în general din România suferă de subfinanțare – doar 3,02% din PIB în anul 2019, în condițiile în care în Legea Educației Naționale este stipulat minimum 6% din PIB. Iar acest lucru nu este o excepție doar pentru anul 2019, așa cum reiese și din figura 1.

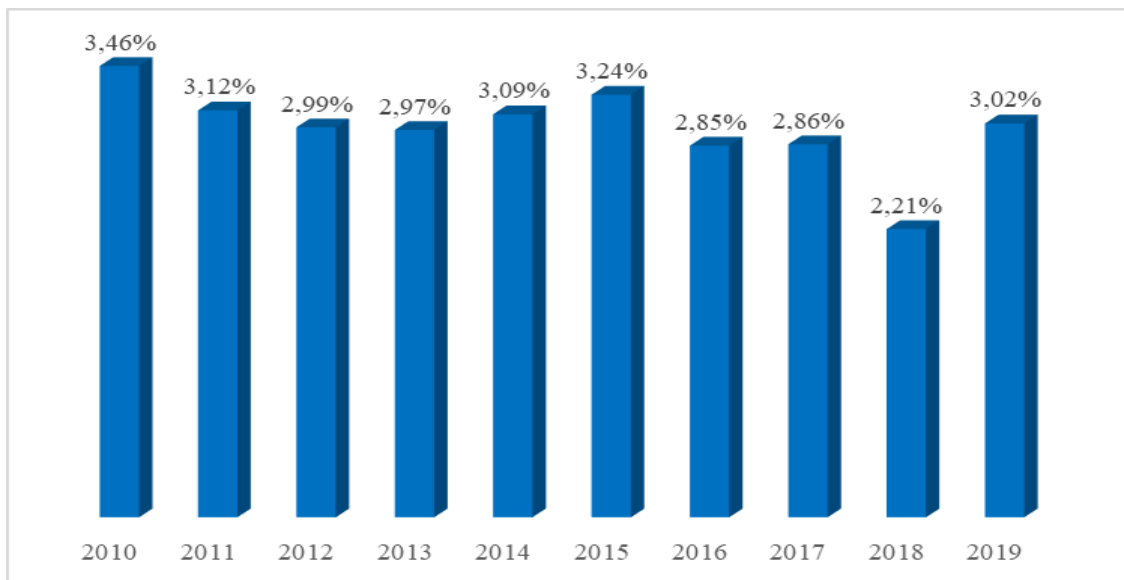

Figura 1. Procentul din produsul intern brut alocat pentru finanțarea educației

Sursa: prelucrare proprie

Din fericire pentru învățământul superior există și posibilitatea autofinanțării. Dar aici ar fi o mică-mare problemă, și anume dacă se urmărește a avea cât mai mulți studenți pentru un buget mai mare, atunci calitatea actului didactic poate fi diminuată: este mai ușor să lucrezi cu grupe mici de oameni, unde se pot aplica cu ușurință metodele moderne de predare-evaluare, în comparație cu grupurile mari, în cazul cărora timpul devine mai limitat, iar metodele de predare-evaluare trebuie adaptate astfel încât să își atingă scopul cât mai bine posibil.

Pe de altă parte, evoluția vieții universitare românești din ultimii 30 de ani este caracterizată de parcurgerea unui drum contondent, specific, de altfel, întregii societăți odată cu trecerea de la economia centralizată la cea bazată pe cunoaștere. Spre deosebire de perioada de înainte de 1989, când numărul absolvenților de diverse specialități, inclusiv contabilitate, era calibrat prin politica partidului unic la nevoile economiei, iar șomajul lipsea și pierderile de capital uman prin emigrare erau nesemnificative, odată cu trecerea la economia neplanificată și liberalizarea emigrației, universitățile au rămas lipsite de orice busolă care să le poată permite o programare a dezvoltării pe termen lung. [6] Astfel, oferta educațională s-a realizat pentru necesitățile unei economii care încetase să mai existe și a cărei tranziții nu a avut la bază un proces gândit și controlat, respectiv o strategie, ci, mai mult a fost un proces caracterizat prin haos. Dacă la acestea adăugăm viziunile și interesele bulversante ale politicianilor și subfinanțarea cronică, atunci ne putem explica și de ce atracția pentru un loc de muncă în mediul universitar nu mai reprezintă interes (cel mai elocvent exemplu îl reprezintă specializarea de informatică, care se confruntă cel mai mult cu această problemă – dacă salariul oferit la facultate poate începe de la 2.500 lei, în domeniul IT salariul mediu net este în jur de 7.000 lei, conform datelor Institutului Național de Statistică), iar locul cadrului didactic universitar în societate a căpătat de-a dreptul forme hidoase (salariul acestuia putând fi comparat chiar cu cel al personalului auxiliar și fără studii din multe companii multinaționale sau alte instituții de stat – subiect tratat detaliat în unele studii [2]). În acest context, unii angajați, chiar și mai vechi, fie au părăsit

sistemul, fie lucrează în paralel atât la universitate, cât și în privat la diferite firme.

Pe lângă aceste aspecte prezentate, mai sunt și o serie de alte probleme, precum nepotism, despotism central sau local, arbitrar, plagiate etc. pe care toate universitățile din România, inclusiv cele care pregătesc viitorii economiști contabili, trebuie să le rezolve pentru a-și relua rolul de busolă pentru o societate în care predictivitatea, morala, competența ar trebui să constituie pilonii unei dezvoltări sănătoase.

Unii autori [6] subliniază faptul că în afară de ”producția de absolvenți” cât mai adecvată cererilor pieței, în general, mediul academic trebuie să fie formator de caractere, să reprezinte o oglindă de analiză critică a societății și, nu în ultimul rând, să genereze pentru aceasta modele și valori.

Totuși, trebuie să precizăm că, deși nu este deplin în forma sa funcțională, sistemul academic a cunoscut progrese destul de însemnate. Un prim pas în realizarea reformei învățământului superior o constituie semnarea Declarației de la Sorbona în anul 1998, prin care s-a urmărit introducerea noțiunii privind calitatea serviciilor și calitatea în învățământul superior, dar și sistemul de management al calității în învățământul superior, care urmărește orientarea performanței instituției, la toate nivelurile. [13] Unii autori [11] au realizat un studiu în facultățile cu profil economic din opt universități din România referitor la bunele practici privind învățământul bazat pe rezultatele învățării și centrat pe student și au ajuns la concluzia că majoritatea universităților cercetate au depus eforturi pentru a reorganiza curricula în acord cu cerințele pieței muncii și pentru a crește calitatea procesului educațional, prin asigurarea interdisciplinarității programelor de studii și manifestarea interesului pentru armonizarea sistematică a calificărilor obținute de către absolvenții lor cu cerințele pieței muncii. Un alt studiu întreprins a încercat să identifice opiniile companiilor cu privire la universitățile cu profil economic, prin analiza structurii curriculare și a gradului de deschidere al companiilor pentru un parteneriat cu universitățile care să vizeze și aspecte legate de etica în afaceri, iar concluziile au fost că stagiul de pregătire practică ar trebui să aibă loc în cadrul unui parteneriat între mediul de afaceri și universități, iar 42% din companiile chestionate consideră că programele universităților din învățământul superior economic reflectă practicile din sectorul privat. [12] Totuși, alți autori [8] au constatat, în urma studiului efectuat pe cinci universități din România, că există o înclinație moderată a cadrelor didactice din facultățile de profil economic și de administrarea afacerilor către promovarea unei învățări generative și folosesc mai mult învățarea adaptivă.

O limită a cercetării este dată de faptul că pentru a evidenția anumite aspecte cu privire la formarea viitorului economist contabil, am luat ca exemplu domeniul Contabilitate cu cele trei niveluri de studii (licență, master, doctorat), Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor din cadrul Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași (UAIC), deoarece nu s-a putut avea acces la datele de la alte facultăți care au specializări de contabilitate.

De la înființare și până în prezent, structura Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași ca și a celorlalte universități din țară, a fost într-o continuă schimbare, în armonie cu evoluția societății românești. A fost inaugurată la 26 octombrie 1860, în prezența domnitorului Alexandru Ioan Cuza și a prim-ministrului Mihail Kogălniceanu, fiind prima Universitate modernă a României, ce avea în componență trei facultăți: Drept, Filosofie și Teologie. Legea Învățământului din 1864 a reorganizat Universitatea din Iași în patru facultăți: Facultatea de Litere și Filosofie, Facultatea de Științe Fizice, Matematică și Naturale, Facultatea de Drept și Facultatea de Medicină (inaugurată abia în 1879), iar în anii următori Universitatea din Iași a reușit să-și diversifice profilul, ceea ce a condus la creșterea numărului de facultăți, departamente, materii predate și, implicit, a activităților științifice.

Tradiția învățământului economic la nivel academic a început la Iași în 1843, odată cu primul curs de economie politică predat de Ion Ghica la Academia Mihăileană, iar în anul 1962 a fost înființată Facultatea de Științe Economice, după ani îndelungați în care cursuri de Economie

Politică, Doctrină Economică și Finanțe Publice au fost predate în cadrul Facultății de Drept, așa cum reiese din Raportul de evaluare internă a calității UAIC din anul 2018, având următoarele secții: „Economie politică și planificare”; „Finanțe și credit”; „Evidență contabilă”. Conform datelor de pe site-ul facultății, până în anul 1990 au funcționat următoarele specializări: Economia Industriei, Construcțiilor și Transporturilor; Finanțe-Contabilitate; Economia Agriculturii; Contabilitate și Economie Agrară, iar după anul 1990 programele educaționale și structura facultății au fost integral reformulate, ajungând ca în prezent să fie organizată pe șapte departamente și unsprezece specializări studii de licență cu cursuri de zi (printre care și specializarea de Contabilitate și Informatică de Gestiune) și patru specializări cu cursuri cu frecvență redusă (inclusiv specializarea de Contabilitate și Informatică de Gestiune), douăzeci și trei programe de master (din care două de contabilitate – Contabilitate, expertiză și audit; Contabilitate, diagnostic, evaluare) și opt domenii de doctorat (unul de Contabilitate). În anul universitar 1999 este redenumită, iar acum este cunoscută ca “Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor” (FEAA). Din anul 2005 facultatea a trecut la aplicarea sistemului Bologna, care presupune studii universitare de licență de 3 ani cu 180 credite, studii de master de 2 ani cu 120 de credite și studii de doctorat de 3 ani.

Pentru a putea avea o imagine de ansamblu asupra capacității de școlarizare a Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor în tabelul 1 se prezintă evoluția numărului de studenți din perioada 2006 – 2019.

Tabelul 1. Evoluția numărului de studenți FEAA în perioada 2006 - 2019

An universitar	Total	Licență			Master			Doctoranzi
		ZI		Invățământ distanță/Frecvență redușă (ID/FR) Taxă	ZI		ID/FR	Total
		Buget	Taxă		Buget	Taxă	Taxă	
2018-2019	7063	3183	1050	989	1393	260	87	101
2017-2018	7230	3094	1435	945	1395	173	84	104
2016-2017	7467	3065	1436	1106	1481	169	108	97
2015-2016	7653	3064	1561	1056	1516	203	134	109
2014-2015	7406	3146	1178	1203	1430	166	162	121
2013-2014	8487	3174	1515	1582	1426	413	245	132
2012-2013	9286	3058	1594	2054	1601	459	348	171
2011-2012	10352	2903	2029	2725	1583	467	429	216
2010-2011	13002	2712	3258	3746	1400	1046	598	242
2009-2010	14839	2524	4047	4289	1401	1363	993	219
2008-2009	16008	2473	4549	4998	983	1717	1119	168
2007-2008	17420	3412	5642	5341	399	1443	1032	150
2006-2007	16551	3505	5769	4902	348	1105	825	94

Sursa: baza de date FEAA

Pe baza datelor din tabelul 1 se pot trage mai multe concluzii, și anume:

- numărul total de studenți a scăzut din anul 2006 până în anul 2018 cu 9488 persoane, respectiv cu 57,33%;
- dacă la studiile de licență zi buget, numărul de studenți a rămas oarecum constant, cu unele variații de la an la an, nu același lucru s-a întâmplat la taxă, unde s-a înregistrat o scădere foarte mare respectiv de 4719 studenți (81,8%) în anul 2018 comparativ cu anul 2006; la studiile de licență ID/FR se constată aceeași tendință de scădere, respectiv de la 4902 studenți în anul 2006 la 989 de studenți în anul 2018, adică cu 79,82%;

- la studiile de master se înregistrează o creștere la cele de la buget (de la 348 de studenți în anul 2006 la 1393 de studenți în anul 2018) și o reducere considerabilă la cele cu taxă de 76,47% în anul 2018 comparativ cu anul 2006; și la studiile masterale ID/FR se constată o diminuare de 89,45% în anul 2018 față de anul 2006;
- în ceea ce privește studiile doctorale, se observă o fluctuație a numărului de persoane în perioada analizată.

Toate aceste informații sunt prezentate în formă grafică în figura 2.

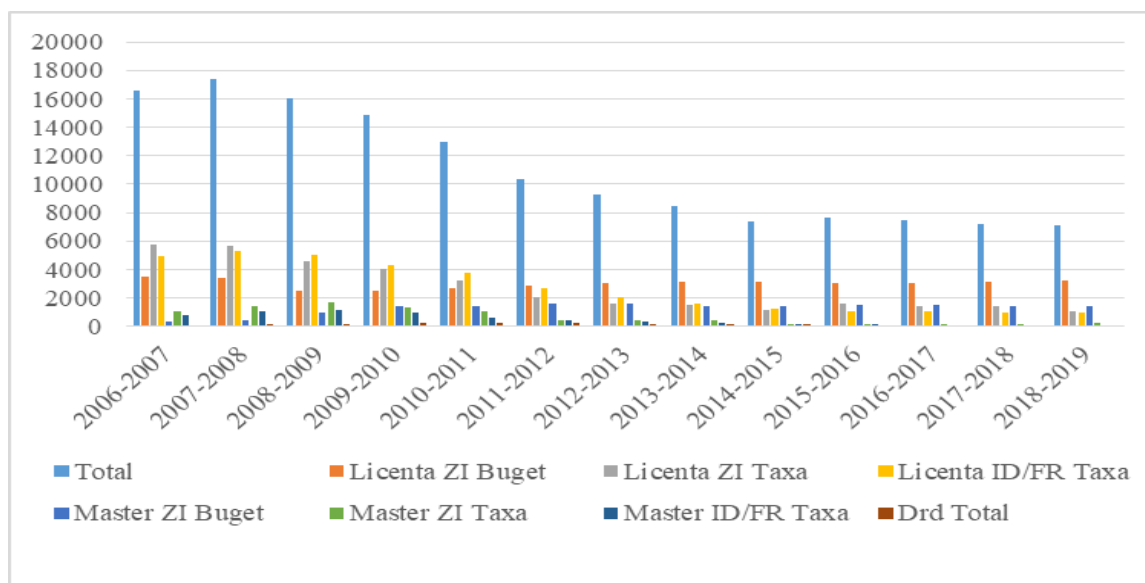

Figura 2. Evoluția numărului de studenți FEAA în perioada 2006 - 2019

Sursa: prelucrare proprie

Specializarea de Contabilitate face parte din oferta educațională a facultății, așa cum am observat, încă de la înființarea acesteia. În ultimii 4 ani, evoluția numărului de studenți din domeniul Contabilitate se prezintă în tabelul 2.

Tabelul 2. Evoluția numărului de studenți domeniul Contabilitate în perioada 2016 - 2020

An universitar	An studiu	Total	Licență			Master			Doctoranzi Total	
			ZI		(ID/FR)	ZI		ID/FR		
			Buget	Taxă	Taxă	Buget	Taxă	Taxă		
2019-2020	1	1080	471	105	107	146	88	19	6	
	2		389	126	49	102	100	9	3	
	3		220	149	18	47			6	
2018-2019	1	1182	516	135	98	149	108	22	4	
	2		372	152	50	72	76	17	5	
	3		294	127	37	123			7	
2017-2018	1	1259	510	133	134	113	92	33	5	
	2		456	140	38	144	95	6	26	7
	3		293	166	64	58			5	
2016-2017	1	1306	631	155	84	222	116	18	28	8
	2		411	154	81	64	102	5	5	
	3		264	144	32	85			3	

Sursa: baza de date FEAA

Din datele din tabelul 2 se observă aceeași tendință de scădere a numărului de studenți din domeniul Contabilității, așa cum am observat și la nivel de facultate, de la 1306 studenți în anul universitar 2016 – 2017 la 1080 studenți în anul universitar 2019 – 2020. Un alt aspect pe care îl putem remarca este faptul că numărul de studenți scade în același an universitar de la anul 1 de studii la anul 3 de studii, în toată perioada analizată, principala cauză fiind manifestarea acestei tendințe la studenții cu taxă, indiferent dacă vorbim de studii de licență sau de master. De asemenea, se poate observa că seriile de studenți sunt destul de mari, atât la nivelul studiilor de licență (între 164 și 267 de studenți la zi și între 47 și 222 de studenți la ID/FR), cât și la nivelul studiilor de master (între 93 și 134 de studenți la zi și între 26 și 28 de studenți la ID/FR), iar în componența lor studiile cu taxă sunt semnificative. Acest lucru este benefic din punct de vedere financiar pentru facultate, dar din punct de vedere a aplicării metodelor moderne de predare – evaluare, nu putem spune același lucru. Pentru o imagine de ansamblu a datelor prezentate s-a realizat reprezentarea grafică din figura 3.

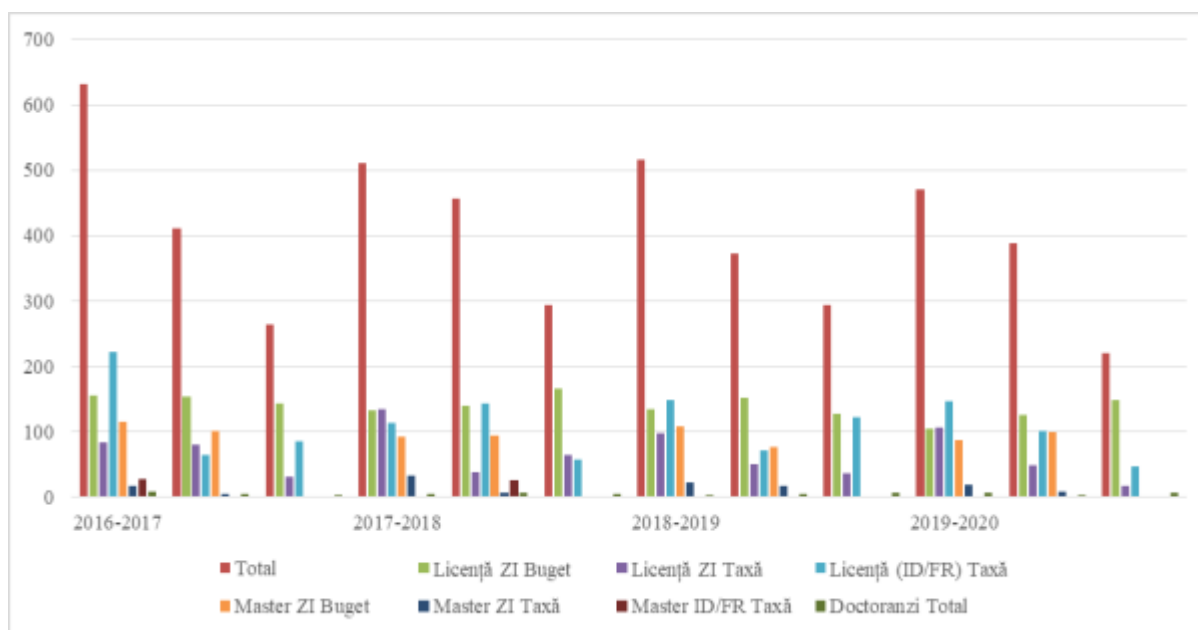

Figura 3. Evoluția numărului de studenți domeniul Contabilitate în perioada 2016 – 2020

Sursa: prelucrare proprie

În tabelul 3 sunt prezentate mediile de la admitere și cele de la absolvire, începând cu anul 2016, deoarece din acest an admiterea la facultate s-a făcut pe specializări și nu pe “trunchi comun”, cum se făcuse până atunci, pentru a putea creiona mai bine profilul viitorului specialist în contabilitate.

Tabelul 3. Medii de admitere și medii de absolvire în domeniul Contabilitate

An universitar	Medii	Licență		Master	Doctorat
		ZI	(ID/FR)		
2019-2020	Admitere	6,01 - 10	6,02 – 9,76	7,75 - 10	9,25 – 10
	Absolvire				
2018-2019	Admitere	6,28 – 9,88	6,00 – 9,91	7,90 - 10	8,30 – 9,75
	Absolvire	6,01 – 9,65	5,75 – 8,48	5,90 -9,90	
2017-2018	Admitere	6,26 - 10	5,87 – 9,85	6,50 - 10	10
	Absolvire	5,75 – 9,80	5,47 – 8,75	6,06 – 9,50	
2016-2017	Admitere	6,08 - 10	5,25 – 9,85	6,00 - 10	9 - 10

	Absolvire	5,94 – 9,80	5,61 – 9,16	6,30 – 9,40	
--	-----------	-------------	-------------	-------------	--

Sursa: baza de date FEAA

În urma analizei datelor din tabelul 3, se poate observa că mediile de la admitere sunt mai mari decât cele de la absolvire, fapt ce ne poate conduce la concluzia că acest domeniu nu este unul tocmai ușor și accesibil oricui și, totodată, presupune un volum mare de muncă, dar dacă există seriozitate și disciplină în procesul de învățare, rezultatul este întotdeauna cel scontat – obținerea de absolvenți pregătiți pentru a profesa și a se adapta la cerințele economiei bazate pe cunoaștere. Pentru a susține această idee, în tabelul 4 sunt prezentate și punctajele obținute de studenții de la specializarea Contabilitate și Informatică de Gestiune (CIG) zi (IF) și învățământ la distanță (ID), comparativ cu celelalte specializări din cadrul facultății pentru anii 2018 și 2019.

Tabelul 4. Evoluția punctajelor (P) semestriale în cadrul specializărilor FEAA pentru anii 2018 și 2019

An universitar	Tip învățământ	Specializarea	Număr de studenți	P1	P2	P3	P4	P5	P6
2019	IF	BA	49	222	218	234	236	219	0
2019	IF	AP	129	210	215	215	220	219	0
2019	IF	CIG	188	214	214	202	202	180	0
2019	IF	ECTS	99	191	180	197	206	234	0
2019	IF	ECTSBL	77	205	212	227	223	228	0
2019	IF	EAI	100	195	190	207	219	236	0
2019	IF	FB	170	202	200	199	213	190	0
2019	IF	IE	144	237	233	222	195	208	0
2019	IF	MN	130	197	197	209	203	188	0
2019	IF	MK	127	185	185	194	186	191	0
2019	IF	SPE	41	214	210	217	215	219	0
2019	ID	AP	48	198	204	210	221	214	0
2019	ID	CIG	77	190	191	182	194	120	0
2019	ID	FB	34	184	173	180	174	151	0
2019	ID	MN	95	170	165	173	176	155	0
2019	ID	MN - Piatra Neamț	45	196	187	204	211	187	0
2018	IF	BA	22	227	232	232	243	254	236
2018	IF	AP	130	205	211	214	219	227	234
2018	IF	CIG	129	219	232	208	218	209	196
2018	IF	ECTS	72	189	200	200	211	219	218
2018	IF	ECTSBL	70	215	231	237	237	241	241
2018	IF	EAI	83	212	218	223	238	242	256
2018	IF	FE	11	237	247	239	260	257	258
2018	IF	FB	155	206	218	205	219	219	222
2018	IF	IE	140	234	237	215	212	210	211
2018	IF	MN	101	200	204	205	214	201	208
2018	IF	MK	105	191	208	200	208	200	218
2018	IF	SPE	33	207	228	217	216	217	237
2018	ID	AP	41	193	211	202	214	218	218
2018	ID	CIG	62	190	198	178	203	173	162
2018	ID	CIG - Piatra Neamț	26	193	213	185	222	188	184
2018	ID	FB	12	201	210	195	209	186	192
2018	ID	MN	88	184	186	184	193	183	187

Sursa: baza de date FEAA

Notă: BA - Administrarea Afacerilor (în limba engleză); AP - Administrație publică; CIG - Contabilitate și Informatică de gestiune; ECTS - Economia comerțului, turismului și serviciilor; ECTSBL - Economia comerțului, turismului și serviciilor (la Bălți); EAI - Economie și afaceri internaționale; FE - Economie și Finanțe (în limba engleză); FB - Finanțe și Bănci; IE - Informatică economică; MN – Management; MK – Marketing; SPE - Statistică și previziune economică.

După cum se poate observa și în tabelul 4, punctajele de la specializarea CIG înregistrează o creștere în primii doi ani de studiu urmată de o scădere în anul trei, mai ales în semestrul doi (P6), comparativ cu celelalte specializări, unde la marea majoritate se observă o creștere continuă. Acest aspect susține afirmația făcută anterior cu privire la faptul că specializarea CIG nu este una ușoară și presupune un volum mare de muncă și, totodată, constant. Pentru o imagine de ansamblu, în figura 4 este prezentată evoluția punctajelor semestriale din cadrul specializărilor FEAA din anul 2018, forma de învățământ cu frecvență (zi).

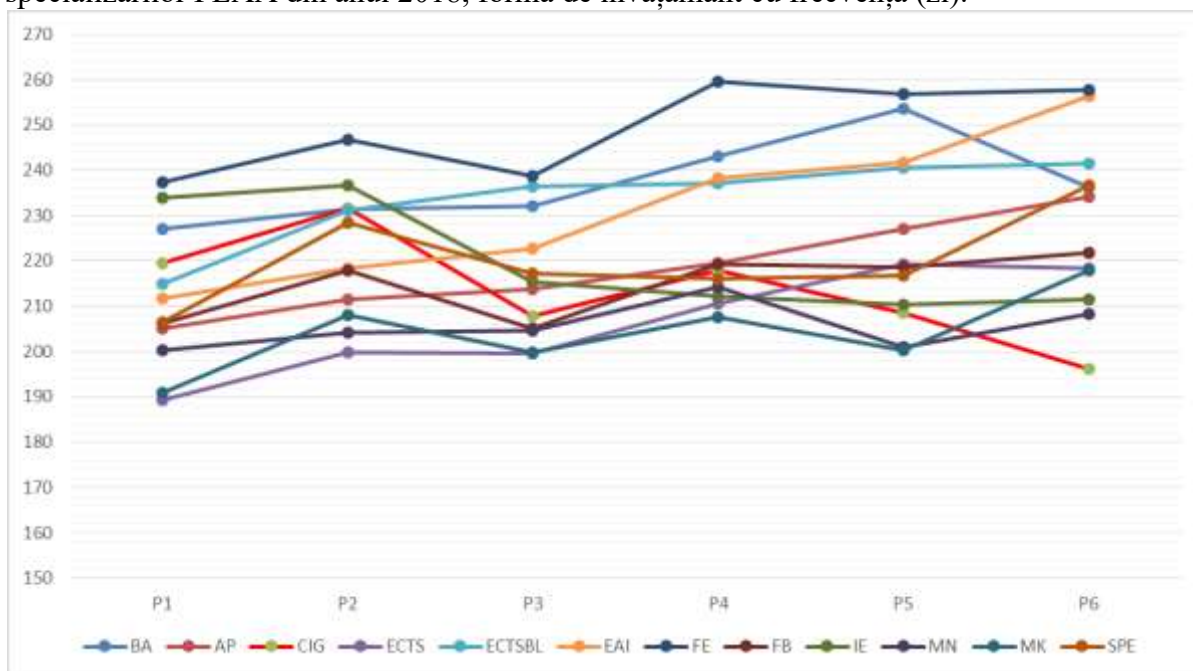

Figura 4. Evoluția punctajelor (P) semestriale în cadrul specializărilor FEAA pentru anul 2018, forma de învățământ zi

Sursa: prelucrare proprie

Pentru a întregi imaginea de ansamblu a cadrului de formare a viitorului economist contabil, în tabelul 5 sunt prezentate informațiile cu privire la numărul de lucrări publicate de către cadrele didactice de la colectivul de contabilitate în perioada 2015 – 2020.

Tabel 5. Lucrări ISI sau BDI publicate la nivel de FEAA în perioada 2015 - 2020

Ani	Număr lucrări publicate la nivel de FEAA	Număr de lucrări publicate de colectivul de contabilitate	Ponderea numărului de lucrări publicate de colectivul de contabilitate în totalul FEAA
2020	2	-	-
2019	100	14	14,00
2018	169	24	14,20
2017	215	22	10,23
2016	215	24	11,16
2015	269	33	12,27

Sursa: prelucrare după Platforma DCMP Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași

Așa cum se poate observa din datele din tabelul 5, interesul pentru cercetare a cadrelor didactice din colectivul de Contabilitate este destul de însemnat, prin numărul semnificativ de lucrări publicate, iar dacă luăm în calcul și faptul că numărul titularilor este de 14 persoane din totalul

de 132 de persoane la nivel de FEAA, respectiv aproximativ 10,61% din totalul titularilor, atunci putem observa că ponderea articolelor publicate este mai mare decât cea a cadrelor didactice în total, aspect care susține, dacă mai era nevoie, ideea enunțată.

Dacă la aceste aspecte trecem în revistă și celelalte facilități de care se bucură toți studenții facultății, inclusiv cei din domeniul Contabilității, precum burse de studiu, parteneriate cu firme și organisme profesionale (în cazul celor de la contabilitate este vorba de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, Asociația Națională a Evaluatorilor Autorizați din România, Camera Auditorilor Financiarți din România), tabere studențești, programe Erasmus etc., atunci se ajunge la formarea unei imagini mai clare cu privire la mediul de formare a viitorului economist contabil.

Concluzii. Contabilitatea și sistemul de învățământ superior contabil din România sunt într-un continuu proces de dezvoltare și adaptare, iar trecerea la economia cunoașterii a condus la noi progrese și pentru acestea. În urma studiului efectuat am constatat că acest proces a fost destul de anevoios și a presupus adaptarea, uneori din mers, la cerințele societății, aflată la rândul său, într-un continuu proces de transformare.

Cadrul de formare a viitorului economist contabil se conturează într-un sistem de învățământ cu lipsuri, dar și cu multe aspecte favorabile surprinse în cadrul acestui studiu. Pentru a răspunde aceluia care afirmă că profesia de contabil va dispărea în viitor, în urma cercetării efectuate pot afirma că specialistul contabil este în măsură să se adapteze la toate cerințele economiei bazate pe cunoaștere și se va reinventa, dacă este nevoie, așa cum s-a întâmplat atât cu contabilitatea, cât și cu sistemul de formare a contabililor de-a lungul timpului.

Referințe bibliografice:

1. Apostol, C. 2011. Evoluția proceselor de normalizare, armonizare, convergență și conformitate a contabilității în România, *Volumul „Informația contabilă și guvernanta corporativă în context european și global”*, Ed. Junimea, Iași, 115 – 120.
2. Apostol, C. 2018. Analiza salariului în domeniul bugetar din România – principalul factor de motivare a forței de muncă. *Culegerea de articole științifice: Contabilitatea și auditul în condițiile globalizării: realități și perspective de dezvoltare*, Chișinău, 47 – 53.
3. Baci, S.; Dorogan T. 2013. Educația economică – o cerință stringentă a clienților și beneficiarilor învățământului liceal, *Analele Științifice ale Academiei de Studii Economice din Moldova*, ediția a XI-a, numărul 1, 14 – 22.
4. Bajan, M.; Lazari, L. 2019. Accounting in the digital. Culegere de lucrări științifice ale Conferinței Științific Internațional ”Competitivitate și Inovare în economia cunoașterii”, Ediția a XXI-a, 27-28 septembrie 2019, Chișinău, 566 – 571.
5. Bădicu, G.; Mihăilă, S. 2016. Study regarding the relevance of the accounting subjects in the economic vocational training of non-accountant specialists. *Revista Audit Financiar*, XIV, Nr. 8(140), 897 – 918.
6. Berghea, F. 2020. *Universitățile românești, între „România educată” a președintelui Iohannis și seminarele ținute în casa scării de tinerii asistenți. Roluri care ar trebui regândite de mediul academic*, Available on the Internet: <https://republica.ro/universitatile-romanesti-intre-zromania-educata-a-presedintelui-iohannis-si-seminarele-tinute-in-casa>.
7. Diaconu, P.; Coman, N.; Gorgan, C.; Gorgan, V. 2009. The Evolution of the Financial Accounting Concepts - Past, Present and Future (II). *Revista Audit Financiar*, Volume: 7, No. 54, 35 – 38.
8. Guță, A. L. 2014. Învățarea adaptivă versus învățarea generativă în învățământul superior de profil economic și de administrare a afacerilor, *Revista calității în instituțiile de învățământ superior*, Vol. 1, nr. 1, 15 – 25.
9. Ionașcu, I. 2013. One Hundred Years of Accounting and Auditing at the Bucharest University of Economic Studies. *Revista Audit Financiar*, Volume: 11, No. 100, 59 – 71.
10. Lenghel, R. D. 2012. Repere ale evoluției contabilității. *Anuarul Institutului de Istorie "GEORGE BARIȚIU" din Cluj-Napoca. Series HUMANISTICA – X*, 269 – 280.

11. Păunescu, C.; Shahrazad, H.; Cantaragiu, R.; Găucă, O.; Pascu, A. 2014. *Revista calității în instituțiile de învățământ superior*, Vol. 1, nr. 1, 1 – 14.
12. Suci, M. C.; Drăgulănescu, I. V.; Ghițiu-Brătescu, A.; Picioruș, L.; Imbrișcă, C.; Șerbu, V. M.; Grigore, C. 2011. Rolul universităților în economia și societatea bazate pe cunoaștere. Implicații pentru învățământul economic superior românesc, *Amfiteatrul Economic*, vol. XIII, nr. 30, 336 – 353.
13. Șteliac, N. 2009. Calitatea și managementul calității serviciilor. Învățământul superior. *Review of Management & Economic Engineering*, Vol. 8, Issue 4, 119 – 134.
14. Tabirca, A. I.; Radu, F.; Radu, V. 2020. The Historical Evolution of Research in Accounting. National and European Context. *Ecoforum Journal*. Volume 9, Issue 1(21), Available on the Internet: <http://www.ecoforumjournal.ro/index.php/eco/article/view/1070/657>.